

GEDRAGSCODE

Veilige Aanleg Digitale Infrastructuur (GVAD)

Voorwoord

'Je werkt hier veilig of je werkt hier niet', is het motto in steeds meer bedrijfstakken, zoals de (petro)chemische industrie, de zorg, de bouw en ook in de technieksector. Een terecht uitgangspunt, want veiligheid op de werkvloer hoort de normaalste zaak van de wereld te zijn. Dat geldt natuurlijk ook voor de data- en telecomnetwerken zelf: klanten moeten erop kunnen vertrouwen dat de netwerken veilig zijn en blijven. Gelukkig is dat al het geval. Dat is mede te danken aan de vele wetten en regels die hiervoor gelden en de toezichthouders die toezien op naleving ervan.

Regelgeving alléén kan natuurlijk niet voorkomen dat er ongelukken gebeuren, onnodige risico's worden genomen of fouten worden gemaakt. Waar mensen werken, gaat nu eenmaal weleens iets mis. Ook bij de aanleg en het beheer van de data- en telecomnetwerken kan dat gebeuren. De gevolgen kunnen groot zijn voor opdrachtgevers, opdrachtnemers en de omgeving. Zo kunnen er bijvoorbeeld gewonden vallen. Of projecten kunnen stil komen te liggen, met soms ingrijpende maatschappelijke gevolgen.

Iedereen heeft er dus belang bij dat veiligheid vooropstaat bij het aanleggen, onderhouden, vervangen en in bedrijf hebben van de data- en telecomnetwerken. Techniek Nederland vindt het dan ook belangrijk dat opdrachtgevers en opdrachtnemers van data- en telecomnetwerken het initiatief nemen om de veiligheidscultuur verder te verbeteren.

Als brancheorganisatie vinden wij dat opdrachtgevers en opdrachtnemers zélf de verantwoordelijkheid moeten nemen voor kwaliteit en veiligheid. Dat leidt in de regel tot betere resultaten dan wanneer de overheid van bovenaf regels oplegt. Veiligheid is een vast onderdeel van de bedrijfscultuur. Het is voor alle partijen vanzelfsprekend dat je je houdt aan de afspraken, voorschriften en instructies die zijn afgesproken.

De Gedragscode Veilige Aanleg Digitale Infrastructuur* toont aan dat de organisaties die deze verklaring ondertekenen hun verantwoordelijkheid nemen voor het creëren van een veilige werkomgeving. Ze nemen daarvoor de noodzakelijke maatregelen en geven veiligheid binnen hun bedrijven de hoogste prioriteit. Wij vertrouwen erop dat de data- en telecombedrijven en hun ketenpartners in de aannemerij deze Code ondertekenen. Daarmee onderschrijven zij duurzaam samen te werken aan het verbeteren van de veiligheid van de data- en telecomnetwerken.

Doekle Terpstra

Voorzitter Techniek Nederland

Inleiding

Nederland is een land met een hoogontwikkelde samenleving, waarin een gezond financieel-economisch klimaat in dienst staat van de kwaliteit van leven. Zowel de overheid als het bedrijfsleven zijn ervan doordrongen dat bedrijfscontinuïteit en rendement alleen worden gerealiseerd door (onder meer) goed opgeleide, gemotiveerde en gezonde medewerkers. En door te zorgen voor veilige infrastructurele werken, installaties en gebouwen.

Het veelomvattende stelsel van wet- en regelgeving op het terrein van de veiligheid, aangevuld met sectorafspraken en instrumenten, bevindt zich op een hoog niveau. Desondanks vinden er binnen de data- en telecombranche soms nog ongevallen plaats.

De ondertekenaars van de Gedragscode Veilige Aanleg Digitale Infrastructuur zien mogelijkheden om samen het veiligheidsniveau verder te verhogen. Dit kan door uitgangspunten, aanpak en gebruikte instrumenten te standaardiseren, te uniformeren, te harmoniseren en beter op elkaar af te stemmen.

Het veiligheidsniveau kan verder worden verhoogd door het veiligheidsgedrag te verbeteren en door veiligheid onderdeel te laten zijn van curricula in het technisch onderwijs en cursussen. De ondertekenende organisaties nemen aantoonbaar hun eigen verantwoordelijkheid bij het opleiden van de medewerkers en in het realiseren, onderhouden en gebruiken van de telecomnetwerken (in alle fasen: van idee tot het uitbedrijf nemen op termijn).

Om dit voor elkaar te krijgen, moet het management van data- en telecombedrijven en ketenpartners in de aannemerij leiderschap tonen, verantwoordelijkheid nemen en samenwerken. Het beleid van alle betrokken partijen moet gericht zijn op het creëren van een veilige werk- en leefomgeving, een maximaal veiligheidsbewustzijn en -houding, een goede samenwerking en ketenintegratie. Regelmatig en open communiceren over veiligheidsaspecten en best practices dragen hieraan bij.

Door het hierboven genoemde in ons denken en handelen te integreren, zijn wij, de ondertekenaars van deze Gedragscode, ervan overtuigd dat de veiligheid van onze medewerkers en andere betrokkenen wordt geborgd. Hetzelfde geldt voor de veiligheid van gebruikers van de data- en telecomnetwerken. Wij nodigen ketenpartners uit om de ambitie van deze Code te onderschrijven en uit te dragen. En om standaard te werken volgens de hierin vastgelegde afspraken.

1. Permanente verbetering

In deze Gedragscode werken wij, opdrachtgevers en opdrachtnemers in de data- en telecomnetwerken, onze ambitie uit voor het verder verbeteren van de veiligheid in de sector. Hoofddoelstelling is het terugdringen van veiligheidsrisico's bij het realiseren, gebruiken en in stand houden van data- en telecomnetwerken, om zo onveilige situaties te vermijden en ongevallen te voorkomen.

Om dit doel te realiseren, gaan wij samenwerken om de veiligheidscultuur in de keten te verbeteren. Wij doen dat door onze werkwijzen en instrumenten op elkaar af te stemmen. Wij nemen daarin

onze eigen verantwoordelijkheid. Wederzijds vertrouwen, de basis voor onze samenwerking, vervult daarbij een belangrijke rol.

In deze Gedragscode leggen wij de gezamenlijke uitgangspunten en kernwaarden vast op het gebied van veiligheid. De gemeenschappelijke uitgangspunten en kernwaarden worden op basis van deze Code vertaald naar concrete afspraken en acties. Deze uitwerking nemen wij op in een afzonderlijke uitvoeringsagenda.

Het gaat hierbij om acties voor quick wins, structurele veranderingen op de middellange termijn en een gedrags- en cultuurverandering. Op deze wijze realiseren wij een permanente verbetering vanuit de overtuiging dat continue aandacht voor veiligheid loont.

2. Uitgangspunten en kernwaarden

De volgende uitgangspunten vormen de basis van deze Gedragscode:

1. Verbetering van de veiligheidscultuur in de hele sector.
2. Continue verbetering van de veiligheid bij werkzaamheden.
3. Continue verbetering van de veiligheidsprestaties van de telecomnetwerken.
4. Uniformering en standaardisatie van instrumenten, regels, voorschriften en veiligheidsmiddelen (uitrusting etc.) voor een effectiever en doelmatiger veiligheidsbeleid in zowel de eigen organisatie als binnen de sector.
5. Creëren van een level playing field doordat opdrachtgevers en opdrachtnemers zich committeren aan deze Code.
6. Gedurende de hele levenscyclus van de data- en telecomnetwerken meewegen van de veiligheidscultuur en het veiligheidsgedrag bij de besluitvorming en de uitvoering.
7. Monitoring van veiligheidsprestaties en melding van ongevallen en incidenten, te classificeren met gemeenschappelijke standaarden.
8. Delen van informatie over veiligheid.

9. Ontwikkeling van risicobeheersingssystemen.

10. Versterking van opleidings- en scholingsprogramma's.

11. Werken aan een meer eenduidige weging van veiligheidscriteria bij aanbestedingen en gunningen.

Kernwaarden die zijn vastgesteld om de veiligheidscultuur en het veiligheidsgedrag verder te verbeteren zijn:

- **verantwoordelijkheid**
- **leiderschap**
- **samenwerking**

Bij verantwoordelijkheid gaat het om zorg, integriteit, betrouwbaarheid, professionaliteit, kwaliteit, het toezien op het naleven van afspraken en het aanspreken van mensen op onveilig gedrag.

Leiderschap is vooral gericht op constante aandacht voor, en sturen op, veiligheid. Dit gebeurt door het nemen van initiatief, het tonen van voorbeeldgedrag en het zorgen voor de juiste prikkels.

Samenwerking betekent: transparante communicatie, gelijkwaardigheid tussen ketenpartners, standaardisatie, uniformering en harmonisatie. In de omgang tonen wij respect voor elkaars rollen, belangen, sterktes en zwaktes. Wij zijn bovendien bereid om van elkaar te leren, elkaar te versterken en wij zijn open en transparant.

3. Ketenbenadering

De sector kenmerkt zich door een veelheid aan uiteenlopende partijen die in diverse stadia van een project en op verschillende momenten met elkaar samenwerken. Een betere samenwerking in de keten leidt aantoonbaar tot een hoger veiligheidsniveau en start al in de initiatieffase. Wij zetten ons in voor het bevorderen van de veiligheidscultuur in de hele keten (netbeheerder/ opdrachtgever – engineer/hoofdaannemer – onderaannemer/leverancier – bediener/gebruiker).

Het is van belang hierbij niet alleen de wet- en regelgeving in acht te nemen, maar ook om gemotiveerd samen veilig en verantwoord data en telecomnetten te realiseren, te gebruiken en te onderhouden. Dit vereist inzet en betrokkenheid op alle niveaus binnen en tussen organisaties.

Om dat te bereiken, houd ik me aan de volgende afspraak: Ik zorg dat binnen mijn organisatie alle noodzakelijke maatregelen om de intrinsieke motivatie van medewerkers te bevorderen, worden doorgevoerd in de bedrijfsvoering. Dit leidt tot een verdere verbetering van de veiligheid in de organisatie en van de gerealiseerde telecomnetten.

Het naleven van de bepalingen in de Code grijpt in op houding en gedrag, samenwerking, informatievoorziening, verantwoordelijkheidsverdeling bij projecten. En leidt tot een heldere rolverdeling die is vastgelegd in contracten.

Mijn verantwoordelijkheid strekt zich niet alleen uit naar de eigen organisatie, maar ook naar de partners in de keten.

De hierbij behorende acties zijn:

ACTIE 1

Ik zorg dat partijen die in onze projecten participeren, in alle fasen actief betrokken worden bij de samenwerking op het gebied van veiligheid. Dit wordt bereikt door het nemen van de volgende maatregelen:

1. Ik zorg ervoor dat bij projecten coördinatie en samenwerking op het gebied van veiligheid in alle fasen van het project plaatsvinden, zowel verticaal (in de keten) als horizontaal en verzoek partijen mij te informeren over de successen en verbeterpunten.
2. Ik ontwikkel best practices om partijen die een rol spelen in onze projecten actief te betrekken bij de samenwerking op het gebied van veiligheid in alle fasen van een infrastructureel project (van idee tot sanering). Bij de ontwikkeling van de best practices houd ik rekening met andere initiatieven binnen de technieksector die het verbeteren van veiligheid beogen.
3. Ik stimuleer of borg dat in ieder project bij de start van de ontwerpfase een project kick-off (PKO) plaatsvindt waarbij (het verbeteren van) de veiligheid van bouwwerken en de veiligheid tijdens de bouw prominent op de agenda staan.

4. Ik zorg ervoor dat project-specifiek inhoud wordt gegeven aan het wettelijk kader (V&G-dossier, V&G-plannen). Om dit te realiseren zorg ik ervoor dat onveilige situaties worden geëvalueerd, om bij te dragen aan een sector brede risicodatabase met effectieve maatregelen die voor iedereen ter beschikking komt.
5. Ik delegeer geen verantwoordelijkheden rondom veiligheid die wettelijk gezien als mijn eigen verantwoordelijkheid gezien mogen worden.

ACTIE 2

Ik houd mijzelf en anderen scherp om het veiligheidsniveau in de keten te verhogen.

Dit is mogelijk door het nemen van de volgende maatregelen:

1. Ik zorg voor open en transparante communicatie over oorzaken en gevolgen van incidenten

die moet leiden tot een continu verbeterproces. Dit laat onverlet dat ik er ook voor zorg dat de verantwoordelijkheidsverdeling en rolverdeling omtrent veiligheid helder, transparant en contractueel is vastgelegd.

2. Ik ontwikkel een bewustwordingscampagne en rol die uit om een continue verbetering op gang te brengen in houding en gedrag, zowel individueel als in groepsverband.
3. Ik heb een programma om de veiligheidsprestatie te verbeteren door medewerkers meer verantwoordelijkheid te geven bij het beoordelen van veiligheid.
4. Ik spreek partijen er openlijk op aan die veiligheid (on)bewust ondergeschikt maken aan hun project of geldelijk gewin.

4. Standaardisatie en uniformering

Eenduidigheid in vorm en inhoud van instrumenten, regels, voorschriften en veiligheidsmiddelen draagt in algemene zin bij aan een effectiever veiligheidsbeleid binnen en tussen organisaties.

Het standaardiseren en uniform maken van instrumenten, regels, voorschriften en veiligheidsmiddelen vergroot de herkenbaarheid en de toepasbaarheid van middelen met betrekking tot veilig werken. Bovendien draagt dit bij aan een cultuur waarin opdrachtgevers en opdrachtnemers elkaar ten aanzien van veiligheid op basis van gelijkwaardigheid kunnen aanspreken. De doelmatigheid die hiermee wordt bereikt, is tevens een voorwaarde om het gebruik van uniforme instrumenten, regels, voorschriften en veiligheidsmiddelen te vergroten. Ik hanteer binnen mijn organisatie, bij aanbestedingen, in algemene voorwaarden en bij contracten de overeengekomen en vastgestelde uniforme instrumenten, regels, voorschriften en veiligheidsmiddelen om een hoger veiligheidsniveau te bereiken. De daarbij behorende actie is:

ACTIE

Ik draag bij aan standaardisatie, uniformering en harmonisatie van instrumenten, regels, voorschriften en veiligheidsmiddelen. Verschillen en knelpunten die in mijn organisatie worden gesignaleerd, bespreek ik met andere ondertekenaars.

Tevens zorg ik voor de implementatie in mijn eigen organisatie, afstemming met mijn ketenpartners en stimuleer ik het gebruik binnen de sector.

Door het uitvoeren van de volgende maatregelen, krijgt het bovenstaande vorm:

1. Samen met de medeondertekenaars zorg ik dat mogelijkheden worden verkend rondom standaardiseren, uniformeren en te harmoniseren instrumenten, regels, voorschriften en veiligheidsmiddelen en waar mogelijk worden opgenomen in een uitvoeringsagenda.
2. Ik lever een bijdrage aan het harmoniseren van onderzoeksmethoden, het registreren en uitwisselen van kennis over maatregelen die bijdragen aan ongevallenpreventie.
3. Ik draag zorg voor het ontwikkelen van uniforme instrumenten voor prestatie meting op het gebied van veiligheid.
4. Ik draag bij aan het ontwikkelen van eenduidige uitgangspunten voor standaardgedragsregels en veiligheidsvoorschriften, zoals:
 - uniforme veiligheidsinstructies en toegangseisen;
 - een uniforme toegangspas;
 - een standaardpakket veiligheidsmiddelen.

5. Scholing

Een groter veiligheidsbewustzijn start bij het opleiden en trainen van mensen. Veilig ontwerpen, realiseren, onderhouden en slopen dient integraal onderdeel uit te maken van scholing op alle niveaus en van alle instructieprogramma's voor alle medewerkers in de sector.

Eenzijds is het vergroten van veiligheidskennis gericht op de eigen organisatie. Opleidingen op het gebied van veiligheid zijn veelal geïntegreerd in de bedrijfsvoering. Anderzijds zijn wij moreel verplicht kennis maatschappelijk breed te delen. Zo dragen wij bij aan het beter beheersen van veiligheidsrisico's voor alle betrokken partijen.

Om dit te bereiken, doe ik het volgende: Ik zet mij in voor het continu verbeteren van scholing op het gebied van veiligheid, zowel binnen de eigen organisatie als sector breed. De daarbij behorende acties zijn:

ACTIE 1

Ik zorg ervoor dat veiligheid een vast onderdeel is van alle vormen van kennisoverdracht aan medewerkers binnen mijn organisatie en in de sector. Dit wordt bereikt door het nemen van de volgende maatregelen:

1. Ik zorg voor adequate begeleiding op het gebied van veiligheid voor onder andere stagiair(e)s, leerlingen en afstudeerders.

2. Ik lever gastdocenten en biedt de mogelijkheid voor bedrijfsbezoeken op het gebied van veiligheid.
3. Ik draag bij aan overleg met sector gebonden opleidingsinstituten door het delen van praktijkkennis op het gebied van veiligheid om beroepsgerichte opleidingen en trainingen optimaal te laten aansluiten.

ACTIE 2

Ik zet mij in voor het toepassen van praktijkkennis op het gebied van veiligheid in opleidingen en trainingen. Deze actie wordt mogelijk door het nemen van de volgende maatregel:

1. Ik lever een bijdrage aan het overleg met sector gebonden opleidingsinstituten over de wijze waarop praktijkkennis op het gebied van veiligheid opgenomen kan worden in beroepsgerichte opleidingen en trainingen.

6. Leren van elkaar

Het delen van kennis en ervaring op het gebied van het realiseren en in stand houden van veilige data en telecomnetten heeft een stimulerend effect op het verhogen van veilig gedrag in de sector. Het doel van kennisdelen is het bevorderen dat oplossingen voor het realiseren van veilige data en telecomnetten breed beschikbaar komen voor alle partijen in de sector.

Om dit te bereiken, doe ik het volgende: Ik help kennisfora opzetten, voor het uitwisselen van kennis en ervaring. De actie die dit mede mogelijk maakt, is:

ACTIE

Ik zorg voor de netwerkcontacten die nodig zijn om kennis te delen en ervaringen uit te wisselen. Voor de invulling van deze actie worden de volgende maatregelen genomen:

1. Ik draag bij aan een digitaal platform voor het delen van kennis en ervaring, waaronder de registratie van incidenten en best practices.
2. Ik draag bij aan verhoogde, en sector brede, aandacht voor bijzondere prestaties op het gebied van veiligheid.
3. Ik werk mee aan een periodieke evaluatie van de werking van de Gedragscode.
4. Ik communiceer bij de start van werkzaamheden open en transparant over veiligheid met alle stakeholders en de omgeving.
5. Ik draag bij aan sector brede campagnes op het gebied van veilig werken aan data- en telecomnetten.

7. Toepassing van de gedragscode

Ik veranker de Gedragscode in mijn organisatie en hanteer daarbij het principe 'pas toe of leg uit'. Ik leg actief en openbaar verantwoording af over mijn intenties en daden. Dit doe ik door verantwoording af te leggen in het jaarverslag, of op de eigen website. Of op een andere, voor derden toegankelijke, wijze.

De organisatie en uitvoering van dit initiatief zijn als volgt:

1. Voor de acties waarvoor een gezamenlijke inspanning nodig is, stel ik een vertegenwoordiger uit mijn organisatie beschikbaar die deelneemt aan de in te stellen Agendagroep GC Veiligheid Data- en Telecomnetwerken.
2. De leden van de stuurgroep komen ten minste viermaal per jaar bij elkaar om de uitvoeringsagenda op te stellen, te bewaken en acties te initiëren.
3. De stuurgroep rapporteert aan Techniek Nederland via de werkgroep ondergrondse infratechniek.

4. Het secretariaat voor de Agendagroep GC Veiligheid Data- en Telecomnetwerken ligt bij Techniek Nederland.
5. Acties worden uitgevoerd met 'gesloten beurzen'.

Nieuwe toetreders

Hoe breder het draagvlak in de sector voor de in deze Gedragscode opgenomen afspraken, hoe effectiever de Code zal zijn.

Naast de ondertekenaars, die als opdrachtgever of opdrachtnemer het initiatief hebben genomen voor het ontwikkelen van de Gedragscode, nodigen wij daarom ook andere organisaties in de sector uit om de Code te onderschrijven.

Daarbij is van belang dat de eindverantwoordelijken van deze organisaties de waarden die de Gedragscode nastreeft actief uitdragen.

Meer informatie:

Voor meer informatie over deze Gedragscode kunt u contact opnemen met Techniek Nederland via info@technieknederland.nl

GEDRAGSCODE

Veilige Aanleg Digitale Infrastructuur (GVAD)

